

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Pohled Ruska na západní státy na pozadí ruského
dopingového skandálu z roku 2016**

Vít Muzikář

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce

**Pohled Ruska na západní státy na pozadí ruského
dopingového skandálu z roku 2016**

Vít Muzikář

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákavský, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2021

.....

Rád bych poděkoval vedoucímu bakalářské práce PhDr. Jirímu Zákrauskému Ph.D. za projevenou ochotu, čas, odborné rady a doporučenou literaturu při její tvorbě.

Obsah

Obsah.....	4
1 Úvod	6
2 Metodologie.....	9
3 Rusko, sport a politika: od studené války k McLarenově zprávě	11
4 Kritická reflexe zobrazení Západu v RT v rámci dopingové kauzy	22
5 Závěr.....	35
6 Seznam literatury.....	37
7 Cizojazyčné resumé.....	49

1 Úvod

Britský sociolog Barrie Houlihan (2014: 5) tvrdil, že obecně ve společnosti převládá názor, že politika a sport jsou dvě nezávislé oblasti, které by spolu vůbec neměly přicházet do kontaktu. Na první pohled může toto tvrzení působit jako liché. Dějiny i současnost demonstrují, že s Houlihanem nelze polemizovat a Houlihan se tak snaží vyvrátit určitý společenský mýtus. Sport a politika jsou totiž dvě zdánlivě neslučitelné sféry, které spolu ovšem reálně vždy úzce korespondovaly (Howell 1975: 137). Vzpomeňme třeba na studenou válku, kdy se soupeření mezi západním a východním blokem přeneslo i do sportovního prostředí. V roce 1980 utrpěl Sovětský svaz dvě velké porážky na sportovním kolbišti. Nejprve američtí hokejisté¹ porazili de facto profesionální sovětské národní mužstvo na zimních olympijských hrách v Lake Placid, což, jak naznačuje termín *zázrak na ledě* spojený s touto událostí, je dodnes považováno za jednu z největších senzací olympijského hokejového turnaje. Nutno podotknout, že na celé olympiádě byla paradoxní jedna záležitost. Jak podotkla Marlene Goldsmith (1995: 13), přítomnost sovětských sportovců na vlastní půdě Spojeným státům americkým nevadila, nicméně krátce poté v témže roce americký prezident Jimmy Carter nařídil kvůli přítomnosti sovětských vojsk v Afghánistánu bojkot letní olympiády v Moskvě. Tím ukázal, že politika (vlastně) do sportu patří. Vždyť pro Sovětský svaz měly být olympijské hry apriorně důležitým prostředkem tamní propagandy (Novák 2008: 97). Místo toho ale v Moskvě participovalo pod pěti kruhy „81 zemí, což bylo nejméně od olympijských her v Melbourne v roce 1956“ (Novák 2008: 98). Na tom měly nejvýraznější vliv právě Spojené státy americké, které iniciovaly tento bojkot, a znemožnily Sovětskému svazu dosáhnout vytyčeného cíle. V Moskvě bychom v létě 1980 marně hledali sportovce hned ze 65 států, například kanadské či japonské, jejichž vlády zaujaly vůči olympijským hrám v Sovětském svazu negativní postoj (Macek 2020). Otázkou zůstává, jestli si tím Spojené státy

¹ Lépe řečeno tým složený z amerických studentů.

americké zvýšily renomé při probíhající studené válce, neboť politické rozhodnutí zhatilo plány několika amerických sportovců, kteří se čtyři roky připravovali na vrcholnou sportovní akci a sovětskou invazi do Afghánistánu nezavinili. Navíc se uvádí, že jedním z důvodů, kvůli kterým prohrál Jimmy Carter následující prezidentské volby proti Ronaldu Raeganovi, byl bojkot moskevských olympijských her. Během nich důvěřovala Jimmymu Carterovi pouze pětina Američanů (Macek 2020). Zmíňme veslařku Anitu DeFrantzovou a atleta Stevea Paige, kteří nemohli Jimmymu Carterovi odpustit, že jim neumožnil zabojevat o olympijské medaile, a Steve Paige se v následujících volbách otevřeně postavil na stranu republikánů (Macek 2020). Asi nepřekvapí, že se kruh uzavřel o čtyři roky později, kdy Sovětský svaz a po jeho nátlaku, až na Rumunsko, celý východní blok reagoval před letní olympiádou v Los Angeles stejným způsobem. Sovětský svaz se domníval, že v USA nebude zaručena bezpečnost sovětských sportovců, nicméně určitou zvláštností bylo, že Sovětský svaz povolil účast sovětským rozhodčím a funkcionářům (Kolář 2015: 202–203). Ostatně studená válka, z jejíž doby dané příklady pochází, například podle Michaila Gorbačova probíhá dodnes (Kučerová 2019). Projevuje se i v mezinárodním sportu. Pro dosažení sportovních úspěchů a tím pádem lepšího obrazu ve světě využívá Rusko státem řízený doping. K jeho odhalení přispěla zpráva kanadského právníka Richarda McLarena. Ruský ministr zahraničních věcí Sergej Lavrov následně prohlásil, že celá kauza je prvkem západní zahraniční politiky (Vasić 2019).

V samotné bakalářské práci budu za pomoci ruského státního média RT analyzovat ruský náhled na západní státy v kontextu ruského dopingového skandálu, podrobněji je samotný postup popsán v následující kapitole věnované metodologii. Ve třetí kapitole nastíním historický kontext rivality ve sportovních odvětvích mezi Sověty, respektive Rusy a Američany, která následně měla přesah až do současnosti. Připomenu, jak sovětská a západní média informovala o úspěších druhé strany během studené války, kdy elementárním zdrojem bude text *Cold War on ice? Soviet ice-hockey dominance and foreign*

policy od Magdalény Baštář Leichtové a Jiřího Záknavského (2020) a momenty, kdy se jedna mocnost snažila na sportovním poli ponížit tu druhou a vybudovat si tak převahu během bipolárního rozdělení planety. Budu také pracovat s článkem Marlene Goldsmith *Sporting Boycotts as a Political Tool* (1995), jenž mapuje, jak politika v historii ovlivňovala olympijské hry. Zároveň využiji, kterak se James Riordan zaobíral ve své stati *Soviet Sport and Soviet Foreign Policy* přístupem Sovětského svazu k aktivitám sovětských sportovců, jejich účasti na sportovních akcích a sportu jakožto součásti národní diplomacie. Dále se v této části textu zaměřím na ruskou sportovní diplomacii v období, kdy stál v jeho čele Vladimir Putin. Pomůžu si textem od Danyela Reicheho *Issues around the FIFA World Cup 2018 in Russia: A showcase of how sports and politics mix*, jenž řeší, že politické kroky a chování ruských politiků rezultovaly v to, že významní státníci některých zemí návštěvu světového šampionátu bojkotovali. Čtvrtá kapitola je rovna popisu způsobu, kterým RT informovala své čtenáře o dopingové kauze.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda RT prezentovala odhalení týkající se státem podporovaného dopingového programu jako pomluvu, jež byla ze strany Západu politicky motivována. Předpokládal jsem, že RT znázorňovala tuto kauzu tak, že západní státy zneužívají sport v politickém boji proti Rusku.

2 Metodologie

Samotná analýza se skládala z několika kroků:

- 1) výběr média, z něhož budou články vybírány,
- 2) odůvodnění časového období,
- 3) do jakých skupin budou články tříděny,

Při sběru dat pro tvorbu části bakalářské práce, ve které jsem chtěl rozebírat vymezení Ruska vůči Západu v souvislosti dopingovou kauzou, jsem postupoval tak, že jsem zvolil nejprve médium, kterým budu tuto problematiku analyzovat. Nezávislé sdělovací prostředky jsem nebral v potaz vzhledem k tomu, že v posledních letech je trendem, že i v demokratických státech musí čtenáři platit za články na webu daného tištěného média (Fontúrbel – Vizentin-Bugoni 2021: 1). Již v roce 2018 byly např. všechny články na webu amerických listů *Wall Street Journal* a *Financial Times* zpoplatněné (Shiller – Waldfogel – Ryan 2018: 45). Dlouhodobě totiž klesá tržba z prodeje novin a tímto způsobem tak mohou vzniklý úbytek zisku vyrovnat (Chandrasekhar 2013: 29). Předpokládal jsem, že v případě kremelských médií bude tato varianta vyloučena. Vzal jsem v úvahu, že pakliže bych vybral média, jež nejsou pod permanentním vlivem ruské prezidentské kanceláře, tak by v průběhu psaní bakalářské práce mohla nastat situace, že jejich obsah by mohl čelit cenzuře, což by její proces zkomplikovalo.

Za médium, které bylo podrobena analýze, byla vybrána RT, respektive její anglická jazyková mutace, protože se jedná o jeden z elementárních sdělovacích prostředků ruského režimu, pomocí kterého se Kreml snaží šířit svůj pohled na svět. Angličtina má větší globální dosah v komparaci s ruštinou a tím tak může Rusko ovlivnit větší část globální populace a dopad jeho názorů může sahat výrazněji do zahraničí.

Výzkumné období bylo stanoveno od 1. července 2016 do 31. prosince 2020. Jedná se tedy o období od uveřejnění první verze McLarenovy zprávy (1. července 2016) do konce měsíce po vynesení posledního rozsudku Mezinárodního sportovního soudu CAS, který zakázal přítomnost ruských státních představitelů na sportovních akcích s globálním rozměrem po dobu dvou let (31. prosince 2020). Tento časový úsek byl zvolen, abych lépe zachytil kontext kauzy a nasbíral aktuální data.

Samotné vyhledávání probíhalo skrze vyhledávač Google a jeho rozšířené vyhledávání, kdy bylo nastaveno vyhledávání na internetovém serveru <http://www.rt.com> a klíčovým slovem byl „doping“. Do adresního řádku vyhledávače Google bylo tedy zadáno „doping site:www.rt.com“. Ve zkoumaném období bylo následně nalezeno 462 článků, které byly publikovány na anglicko-jazyčné verzi serveru RT. Posléze jsem provedl selekci, kde jsem tyto články rozdělil do těchto kategorií – *Vymezování vůči Západu* (42 článků), *Články s popisem faktů o kauze / dopingu, popř. kritikou kauzy, ale s žádným vymezením Ruska vůči Západu* (163 článků), *Články nesouvisející s dopingovou kauzou* (182 článků). Do skupiny *Články s popisem faktů o kauze / dopingu, ale s žádným vymezením Ruska vůči Západu* spadaly články, které buď měly pouze informativní charakter o kauze a splňovaly náležitosti zprávy jakožto publicistického žánru, anebo kritizovaly rozhodnutí kompetentních orgánů, ale neohrazovaly se oproti chování západních států. Do skupiny *Články nesouvisející s dopingovou kauzou* jsem zasadil články, jenž se například netýkaly západních, ani ruských sportovců, popř. se jednalo o kauzy, které nemohly mít dočinění s ruským antidopingovým systémem. Pochopitelně se vyskytla spousta článků, které se nacházely na hraně mezi první a druhou skupinou a jejich zařazení do určité skupiny bylo diskutabilní a dosti subjektivní (75 článků). Do této skupiny patřily články, ve kterých bylo artikulováno, že se celá kauza je politickou záležitostí, ale explicitně se nehovořilo o tom, že by jejím iniciátorem byl Západ. Primárně jsem se však snažil využívat články z kategorie *Vymezování vůči Západu*.

3 Rusko, sport a politika: od studené války k McLarenově zprávě

V první polovině 20. století nemůžeme hovořit o tom, že by politika měla přesah do sportu ve vztahu mezi Sovětským svazem a Spojenými státy americkými. Důraz na to, aby sportovní výsledky zlepšovaly postavení země v mezinárodním prostředí, nebyl tak velký a na olympijských hrách byl doslova nulový. Sovětský svaz v letech 1924–1952 pod pěti kruhy chyběl, před olympijskými hrami v Paříži 1924 byl vyloučen kvůli probíhající občanské válce (Macek 2017b). Mezi léty 1928–1948 nechtěli sověští představitelé o olympijských hrách ani slyšet a rozhodli se je bojkotovat (Macek 2017b). Nicméně o čtyři roky později se sovětská zahraniční politika změnila a účast pod pěti kruhy se de facto stala jedním z jejich prostředků (Macek 2017b). V případě olympijských her platilo, že i ty byly považovány za nedílnou součást studené války a vítězství sportovce z jednoho bloku nad protivníkem z druhé mocnosti bylo bráno jako triumf celého politického režimu (Wamsley 2002: 402–403). Sověti se účastnili helsinské letní olympiády 1952. Ve Finsku si hodlali vybudovat v mezinárodním prostředí lepší pozici (Coates 2017: 219). V každé z disciplín tehdy figuroval alespoň jeden Sovět, nicméně Spojené státy americké vyhrály o pět medailí více (Riordan 1974: 333). Nicméně v dlouhodobém horizontu byli Sověti úspěšnější a až do letních olympijských her v Soulu v roce 1988 zvítězili na třinácti olympiádách v medailovém pořadí (Macek 2017b). Ke „Karibské krizi“ ve sportovní dimenzi došlo v kontextu olympiád v Moskvě 1980, respektive Los Angeles 1984. Na konci ledna 1980 jen dvanáct z 398 amerických poslanců a čtyři z 92 senátorů hlasovalo proti tomu, aby západní mocnost chyběla v hlavním městě Sovětského svazu (Guttman 1988: 560). Více než 70 % americké veřejnosti zaujímalo na začátku února stejný postoj jako Jimmy Carter (Guttman 1988: 561). Olympijské hry tak proběhly v Moskvě bez amerických sportovců.

Z hlediska počtů účastníků na olympiádě na tom byl lépe Západ. V Los Angeles startovalo o 59 zemí více než v Moskvě (Guttmann 1988: 563, 567). USA přivítaly i Rumunsko, které bylo sice formálně státem východního bloku, ale na rozkaz Brežněvova impéria nehledělo (Guttmann 1988: 567). I na sportovním poli musel na přelomu 70. a 80. let přijmout Sovětský svaz jednu velkou porážku. Na prohry v hokeji nebyl v 60. a 70. letech vůbec zvyklý. Hokej se dle mnohých stal neodmyslitelnou součástí soupeření mezi Východem a Západem během studené války (Leichtová – Zákřavský 2020: 2). Sportovci participující na olympijských hrách byli dlouho reálně amatéři. Až na letních olympijských hrách 1988 v Soulu mohli hrát profesionální tenisté² (Bertling – Wassong 2016: 441). Plná profesionalizace olympijských her nadešla až na zimní olympiádě v Albertville v únoru roku 1992 (Christiansen 2010: 103). Nicméně někteří Sověti byli např. oficiálně vedeni jako zaměstnanci armády, byť se reálně jednalo o osoby, pro něž byl sport zaměstnáním na plný úvazek (Leichtová – Zákřavský 2020: 2). I s tím poté souviselo nastolení témat v sovětském tisku. Například zázrak na ledě byl zobrazen tak, že naprostý laik nepoznal, jak velké překvapení sovětských hokejistů dopustili (Leichtová – Zákřavský 2020: 13). Sovětům pomohla skutečnost, že tehdejší pavouk turnaje byl nastavený diametrálně jinak než dnes. Sověti tak sice prohráli s USA, ale naděje na zlato stále existovala, a tak novináři deníku *Pravda* referovali o utkání až s dvoudenním zpožděním a během zimní olympiády v Lake Placid se zaměřili hlavně na negativní stránky celé akce (Leichtová – Zákřavský 2020: 13). Veškerá konfrontace mezi Východem a Západem následně skončila v roce 1988. Tou dobou už byl hlavním představitelem Sovětského svazu Michail Gorbačov a usiloval o to, aby zastavil blížící se pád Sovětského svazu. Jeho snahu o větší transparentnost a svobodu slova v médiích dokládá fakt, že v deníku *Izvestija* byla možná kritika ze strany zahraničních novinářů, kteří se domnívali, že sovětský národní hokejový tým „potřebuje [...] reorganizovat“ (Leichtová – Zákřavský 2020: 13)

² Kvůli zákazu startu profesionálů bojkotovalo kanadské hokejové národní mužstvo zimní olympijské hry v Sapporu 1972 (Soares 2018: 4).

Přesně na přelomu tisíciletí už Sovětský svaz devět let neexistoval a byl rozdělen na patnáct svazových republik. Do ruského prezidentského sídla nastoupil Vladimir Putin a sportovní diplomacie Ruska a s tím spjaté soupeření se Západem získalo nový rozměr. Rusko uspořádalo tři hokejové světové šampionáty (2000, 2007, 2016), na kterých nikdy nevyhrálo zlato. Hned ten první se odehrával krátce po Putinově inauguraci a pověsti ruského prezidenta to neprospělo. Rusko posílilo čtrnáct hvězd NHL, ale nepostoupilo ani do čtvrtfinále a nenaplnilo tak medailové ambice. Když bychom měli hledat paralelu mezi Východem a Západem, tak v médiích jsme se opět setkali s pojmem *Dream Team*, který se používal pro označení amerického basketbalového mužstva z olympiády v Barceloně 1992. Rusko prohrálo dokonce s Lotyšskem, tj. bývalou svazovou republikou SSSR. Pro východní velmoc to bylo velké ponížení a poslanec Liberálně-demokratické strany Ruska Alexandr Šochin prohlásil, že „[š]lo o národní zájem a stala se z toho blamáž a ostuda“ (Daněk 2020). Předseda Liberálně-demokratické strany Ruské federace Vladimir Žirinovskij tehdy vyzýval k tomu, aby Pavel Bure, jedna z největších ruských sportovních hvězd, byl vyhoštěn z Ruska (Daněk 2020). Vladimir Žirinovskij kritizoval také Putina, který prý nedokázal obstarat relevantní podmínky pro mentální nastavení hráčů a jakožto hlavní politický představitel země jim ani před turnajem nevyjádřil duševní podporu (Daněk 2020). O dva roky později se krátce po 11. září konaly olympijské hry v Salt Lake City.

Vůbec první zimní olympiádu v rámci prezidenství Vladimira Putina pořádaly Spojené státy americké a Rusko si nekalými praktikami svých sportovců neudělalo dobrou vizitku. Osmačtyřicet ruských medailistů muselo své cenné kovy vrátit, jelikož jejich dopingový test byl pozitivní a platilo, že žádná jiná země nepřišla o tolik medailí jako Rusko (Macek 2017b). V následujících letech Rusko potvrdilo, že ve sportovní diplomacii jsou v 21. století nedemokratické režimy mnohem aktivnější než demokratické státy. Kromě Ruska můžeme zmínit Bělorusko (pořádání MS v hokeji 2014), Ázerbájdžán (spolupráce s fotbalovým klubem Atléticem Madrid, pořádání Evropských her 2015 či finále fotbalové

Evropské ligy 2019) nebo Katar, jehož sportovní diplomacie je ústřední složkou tamní veřejné diplomacie a žádný jiný stát na světě nevyužívá sport jako prostředek propagace v takovém měřítku jako právě tato bohatá ropná monarchie (např. pořádání Asijských her 2007, reklamy katarských aerolinek na dresech fotbalové Barcelony či zejména pořádání MS ve fotbale 2022). Každá velkolepá sportovní akce poté přináší to, že hostitel, respektive země konání je podrobena hluboké analýze ve všech možných směrech. Třeba v roce prvních evropských her se západní tisk bezprecedentně zaměřoval na rozbor toho, jak ázerbájdžánský státní aparát zachází s opozicí (Loda 2016: 42).

V letech 2007 a 2010 dosáhla ruská sportovní diplomacie svého vrcholu, když se stala hostitelem olympijských her 2014, respektive mistrovství světa ve fotbale 2018. Rusy přišla tato olympiáda hodně draho, náklady na ni se vyšplhaly až k částce přesahující 50 miliard amerických dolarů (Shearer 2014: 55). Původně Rusové chtěli investovat do her 12 miliard dolarů (Stang 2014: 3). Rozdíl mezi předpokládanou a vynaloženou sumou tak činil 300 % (Ortung – Žemuchov 2014: 181). Pro porovnání – náklady na vancouverickou olympiádu 2010 konanou o čtyři roky byly zhruba sedmkrát menší (Baade – Matheson 2016: 205). Právě po krachu v Kanadě začala tvrdá ruská příprava na domácí olympijské hry. Rusko totiž ve Vancouveru získalo jen patnáct medailí a vědělo, že o čtyři roky později v Soči by mohl nedobří sportovní výsledek poškodit i renomé země v mezinárodním prostředí. Rozhodlo se, že pro to udělá cokoliv, a to se podařilo i kvůli tomu, že si jejich pořadatelství Vladimir Putin vážil a přikládal jim velkou vážnost. Konání zimní olympiády v Rusku podle něj značilo, že si Rusko vydobylo ve světě velký respekt a o Rusko má svět enormní zájem (Aleksejevová 2014: 162). V únoru 2014 nakonec Rusové mohli slavit, vyhráli medailové pořadí a první zimní olympiáda v subtropickém pásmu dopadla pro Rusko na výbornou³. Nehledě na to, že hry doprovázela kritika za přístup Ruska k LGBT komunitě a protesty Pussy Riot, vůči kterým používaly ruské bezpečnostní složky až

³ Rusové vybojovali třiatřicet medailí, zatímco Američané osmadvacet (Arnold 2018: 132).

drakonické metody, ty se v žádném případě neslučovaly s prvky demokratického státu⁴. Ještě těsně před startem olympiády tvrdila organizace *Freedom House*, že od roku 1991 nebyla nikdy ruská a kavkazská lidskoprávní politika v tak tristním stavu jako v době jejího konání (Havlíček 2014). Pozornost vzbudil i průzkum organizace *Levada Center*. Ze 1 601 ruských respondentů se hned 65 % se domnívalo, že finance oficiálně používané pro pořádání olympijských her, ve skutečnosti slouží k nepotřebným záležitostem (Aleksjevová 2014: 168).

Ani to ale nezabránilo uskutečnění olympijských her v Soči, které skončily 23. února, nicméně její důsledky budou rezonovat ve společnosti a médiích ještě minimálně sedm let. Pro Rusko nebudou přívětivé. Ještě v témže roce totiž zpověď atletky Julie Stěpanovové a jejího manžela, bývalého spolupracovníka Ruské antidopingové agentury RUSADA, odstartovala kauzu, jež nemá ve sportovních dějinách obdoby. V dokumentu německé televize ARD popsali, že nedopovat v ruské atletice je raritou. Svá konstatování doložili zpověďmi předních ruských atletů, kteří si tučnou finanční odměnou zajistí, že komisaři zamlčí jejich pozitivní dopingový test (Echo24 2017). Vitalij Stěpanov poté za hlavního viníka celého procesu označil Grigorije Rodčenkova (Echo24 2017). Ten posléze emigroval do USA, kde svou výpovědí výrazně přispěl k odhalení nekalých ruských praktik. Stěpanovová řekla, že „kontrolám mimo soutěže se pak prý ruští atleti v zahraničí vyhýbali skrze užívání falešných jmen“ (Echo24 2017). Tento dokument zaznamenali i představitelé Mezinárodní atletické federace IAAF (dnes Světové atletiky). Na rozdíl od Vladimira Putina nepovažovali Julii Stěpanovovou za Jidáše, ale za někoho, kdo upozornil na výrazné problémy spojené s porušováním antidopingových pravidel (Němý 2016).

Na podzim 2015 vyšla zpráva Světové antidopingové agentury WADA oznamující, že ruská atletická federace a ministerstvo sportu podporovalo užívání dopingu ruských atletů, ba dokonce se

⁴ Celá olympiáda se zároveň odehrávala těsně před anexí Krymu.

podílelo na falšování dopingových testů (Nováček 2015). Dle nálezů WADA bylo více než 1 400 dopingových testů manipulováno (Makortoff 2015). Putin bránil svoji zemi tím, že postrádal tvrdé důkazy, ministr sportu Vitalij Mutko tvrdil, že je přesvědčený, že svět se obává mocenské síly Ruska a musí si najít způsob, jak jej zničit (Makortoff 2015). V květnu 2016 poté Grigorij Rodčenkov poskytl rozhovor pro *New York Times*, kde hovořil o tom, jak se Rusové snažili na domácí olympiádě ututlat pozitivní případy. Domníval se, že Vitalij Mutko byl jednou z hlavních tváří celé kauzy a možnost, že by v Rusku politika a sport nebyly propojeny, je zcela vyloučena. Státní orgány dle jeho výpovědi přímo určily se vzorky, jakých sportovců bude manipulováno (Ruiz – Schwirtz 2016). Tato závažná obvinění vedla k tomu, že WADA pověřila kanadského právníka Richarda McLarena, aby vypracoval zprávu, která se má zaměřit především na dopingové kontroly během olympiády v Soči. Výsledky, které jím byly zveřejněny 18. července 2016, se ztotožňovaly s vyjádřeními Grigorije Rodčenkova (ČT24 2016a). Státem podporovaný doping fungoval v zemi od olympiády v roce 2010 a ovlivnil výsledky ruských atletů na domácím MS 2013, jen na olympiádě v Soči došlo k manipulaci alespoň s 312 dopingovými vzorky (ČT24 2016a). Podle Vladimira Putina byly tyto závěry bezvýznamné, neboť hlavním důkazem ve zprávě takového rozsahu a dopadu, bylo svědectví jedné osoby (ČT24 2016a). Svět očekával olympijské hry v Riu de Janieru a WADA navrhla vyloučení všech Rusů a uplatnění tzv. principu kolektivní viny. Nicméně o osudu Ruska rozhodl Mezinárodní olympijský výbor. Ten nakonec povolil start Rusů v národních barvách a s národními symboly. Ruští sportovci ale museli prokázat, že s ruským dopingovým státem nemají nic společného a hlavně nikdy nebyli pozitivně testováni na doping. MOV posléze ještě přenesl rozhodnutí o (ne)účasti sportovců na nejvyšší sportovní orgán daného odvětví. IAAF byla nekompromisní a sáhla k principu kolektivní viny, což znamenalo, že v Riu de Janieru se představila jediná ruská atletka. Darja Klišinová dokázala, že již tři roky pobývá v USA a nepřišla do styku s ruským dopingovým systémem. MOV

její start povolil⁵, ale například dvojnásobná olympijská vítězka Jelena Isinbajevová mohla na účast na olympiádě v Brazílii zapomenout. McLarenova zpráva navíc nepustila do Ria de Janiera jakékoliv ruské státníky (WADA 2016). To účast ruské plavkyně Julie Jefimovové kompetentní orgány schválily. Té byla dva roky před startem Her v Riu pozastavena závodní činnost na skoro rok a půl na základě pozitivního dopingového nálezu, v roce konání olympiády jí poté bylo zjištěno užití meldonia (ČT24 2016b). Zatímco elitní ruská tenistka Maria Šarapovová přesně kvůli meldoniu v Brazílii nehrála, tak Julia Jefimovová dostala možnost získat olympijskou medaili. Nakonec jí totiž CAS povolil účast v Riu de Janieru, kde bylo hned od prvních chvil poznat, že je *persona non grata*. Skončila na stupních vítězů, vyhrála stříbro, ale zlatá americká soupeřka Lilly Kingová jí nepodala ruku (ČT24 2016b). Do toho „publikum během závodů hlasitě bučelo“ (ČT24 2016b) a šéf ruského plavání Vladimir Salnikov si myslel, že „to připomíná dobu studené války“, čímž narážel hlavně na dění spjaté s Moskvou 1980 a Los Angeles 1984 (ČT24 2016b). Julia Jefimovová to celé obřečela a kritizovala prolínání sportu a politiky, které prý k sobě nepatří (Lidovky 2016). Zároveň reflektovala mediální gramotnost lidí, kteří si myslí, že všechno, co se poví v televizi a napíše v novinách, je pravda (Lidovky 2016). Před začátkem olympiády svolil Mezinárodní olympijský výbor k účasti 278 Rusů z „původních“ 389⁶ (Duval 2017: 178). Ti vyhráli 56 medailí a obsadili v medailovém pořadí čtvrtou pozici (Slavík 2016: 355). Na posledních letních olympijských hrách v Londýně 2012 získali 82 medailí a skončili o příčku výš (Augustyn nedatováno).

Rio de Janiero 2016 bylo na nějakou dobu poslední olympiádou, kde se objevila ruská vlajka. Sankce směřované vůči ruskému sportu byly postupem času mnohem tvrdší. Před blížící se zimní olympiádou v Jižní Koreji v roce 2018 byla

⁵ Podle novináře *Komsomolské Pravdy* Dmitrije Smirnova se tak zachovala stejně, jako když někteří Sověti bojovali při druhé světové válce na straně Německa (RT 2017c).

⁶ Zákaz zhruba třetiny ruských sportovců byl podle názoru Vladimira Putina pokračující kampaní proti Rusku, která byla cíleně vedena proti ruským sportovcům a jejich vyloučení v takovém rozsahu bude mít za následek to, že dosažené výsledky všech účastníků Her nebudou mít plnohodnotný význam (BBC 2016).

MOV zřízena Oswaldova komise⁷ a Schmidova komise, jež mapovala navázání dopingu na státní aparát Ruska (iRozhlas 2017). Schmid si myslel, že jakýmsi Everestem v ruské dopingové hierarchii nebyl Putin, nýbrž Mutko (Jírovec 2017). To nic neměnilo na tom, že Rusko bylo první zemí vyloučenou z olympijských her kvůli státem řízenému dopingu (Castro 2018: 25). Oproti letní olympiádě v Riu de Janieru mohli Rusové startovat, když dosvědčili, že nemohli být součástí ruského dopingového systému. Rozdíl ale spočíval v tom, že tentokrát ani to nestačilo k participaci pod ruskou vlajkou **či** jakýmkoliv jinými národními symboly. Rusové je nemohli propagovat ani na sociálních sítích a v prostředí Her nemohli zpívat ruskou hymnu. Tento zákaz se netýkal fanoušků. Oproti ministrovi sportu Vitaliji Mutkovi byl ale striktnější než na předchozí olympiádě. Tomu byla zakázána účast na všech olympiádách nadosmrti, sám se později úspěšně odvolal proti tomuto trestu. Podle Sergeje Lavrova byla tehdy protiruská antipatie horší než za dob konfliktu Východ – Západ (Euractiv 2018). Zatímco během Her se setkal Donald Trump se severokorejským vůdcem, návštěva olympiády byla ruským státníkům zapovězena. Na těchto olympijských hrách navíc Rusko vystupovalo oficiálně jako Olympijští sportovci z Ruska. Celkově získalo osmnáct medailí, jednu ze dvou zlatých vybojovali i hokejisté, kteří porazili USA.

Necelé čtyři měsíce po Hrách v Jižní Koreji začala akce, na kterou Vladimir Putin kladl velký důraz. Po olympiádě v Soči zřejmě nevyšší. V Rusku se konal světový šampionát ve fotbale. Vladimir Putin evidentně věděl, že úspěch domácí reprezentace by byl reflektovaný jako úspěch celé země. Jeho reputaci ale ničilo přiznání šéfa FIFA Seppa Blattera, který prozradil, že o pořadateli bylo rozhodnuto již před začátkem hlasování ⁸(Conn 2018: 299). Ruská fotbalová reprezentace byla v pozici outsidera, ale překvapivě se dostala až do čtvrtfinále světového šampionátu. Turnaj doprovázelo podezření na přítomnost dopingu

⁷ Ta byla v podstatě takovou disciplinární komisí v posouzení toho, zda daný sportovec byl čistý či nikoliv.

⁸ Skutečnost, že na popud Američanů začalo samotné vyšetřování kauzy ohledně přidělení pořadatelství světového šampionátu Rusku, přičítal Sepp Blatter tomu, že ten samý den neuspěla americká kandidatura na pořadatelství mistrovství světa 2022 (Conn 2018: 299).

v ruském národním mužstvu. „Rusové během úvodních dvou zápasů [...] naběhali 233 kilometrů, což bylo s přehledem nejvíce ze všech týmů na šampionátu“ (Janeczek 2018a). FIFA byla obviňována z toho, že zamlčovala pozitivní případy a zkrátka potřebovala, aby MS proběhlo bez sebemenší kaňky; Richard McLaren upozorňoval na to, že varoval FIFA, že varianta, že část ruského týmu bude dopovat, není nemožná (Janeczek 2018a). Zároveň řekl, že výměna hráče ruského celku těsně před mistrovstvím světa, byla přinejmenším podezřelá (Janeczek 2018a). Veškerým obviněním ještě pomohlo to, že jedním z čelních představitelů výboru šampionátu byl Vitalij Mutko. Ani politická situace v Evropě nebyla idylická. Rusko anektovalo Krym, podporovalo Bašára Asada v Sýrii, svět řešil kauzu sestřelení letadla MH17 nad oblastí východní Ukrajiny a pouze prohraný penaltový rozstřel Rusů proti Chorvatům znamenal, že nedojde na semifinále, které by s velkou pravděpodobností mělo velký přesah do politiky. Rusko kontra Anglie. Mezi těmito zemi – respektive mezi Ruskem a Velkou Británií – tehdy panovalo napětí kvůli otrávení Sergeje Skripala⁹. Britská premiérka Theresa Mayová sdělila princovi Williamovi, tehdejšímu šéfovi Anglické fotbalové asociace, aby se na protest proti této kauze Anglie světového šampionátu nezúčastnila (Reiche 2018: 286). K tomu nakonec nesáhla, což ale neplatilo o britské vládě (Meier – Mutz – Glathe – Jetzke - Hölzen 2019: 3). Ke stejnému kroku se uchýlili i politici z dalších států, a to například Islandu. Francie zaujala v Sýrii protiruskou orientaci (Kopřiva 2018), Emmanuel Macron i tak přicestoval na finále „své“ reprezentace, společně s chorvatskou prezidentkou Kolindou Kitarovićovou. Spekulovalo se o tom, že se tím může Emmanuelu Macronovi ve Francii zvednout popularita, stejně jako Jacquesu Chiracovi při francouzském vítězství na domácím mistrovství světa 1998, jehož obliba v zemi následně stoupla (Kožmínová 2018). Reputaci souboje o zlato ale kazilo zatčení tří členů Pussy Riot, kteří chtěli poukázat na tristní dodržování principů lidských práv v Rusku odehrávající se přímo při finálovém střetnutí (Novinky 2018). Rusko z výsledkového hlediska překvapilo. Navíc na konci

⁹ Podle Sergeje Lavrova byl jeho provedení předem naplánované tak, aby poškodilo Rusko v očích světa před světovým šampionátem ve fotbale (RT 2018e).

roku se dostavila pozitivní zpráva v dopingové kauze. Po třech letech WADA a MOV povolili účast ruských sportovců pod národní vlajkou a aktivovaly činnost RUSADA (Janeczek 2018b). Vypadalo to, že ve „sportovní studené válce“ došlo k období tání.

Tento stav ale neměl dlouhého trvání. WADA si jakožto podmínku aktivizace RUSADA stanovila, že do určitého termínu RUSADA dodá údaje z laboratoře v Moskvě. To ale Ruská antidopingová agentura nedodržela a po poskytnutí dat s prodlevou WADA zjistila, že ona data byla nadále podezřelá (ČT24 2019). Dle Sergeje Lavrova byly tyto hrozby WADA jen dalším prvkem západní kampaně a bylo jenom potřeba najít důvod, jak distancovat Rusko z mezinárodního prostředí (Isačenkov 2019). To ale nezabránilo WADA vyloučit 9. prosince 2019 Rusy z nejbližší letní olympiády. Rusko navíc čtyři roky nesmělo pořádat akce s globálním rozsahem a o některé mohlo i přijít. Na těchto akcích mohlo participovat pouze s neutrálním statutem. Nadále platil zákaz účasti ruských politiků na olympijských hrách. Rusů se tedy nebude týkat letní olympiáda v Tokiu 2020 a zimní olympiáda v Pekingu 2022. Ruský premiér Dmitrij Medvěděv vyjádřil nesouhlas s dodatkem, že tím jen pokračovala snaha Západu zlikvidovat Rusko (Soukup 2019). Celá pointa je ta, že tentýž den se sešel Vladimir Putin, Emmanuel Macron, Angela Merkelová a Volodymyr Zelenskyj v Paříži v rámci jednání normanské čtyřky ohledně problematiky řešení konfliktu Ruska a Ukrajiny na Krymu. RT kritizovala načasování rozhodnutí WADA, které bylo čistě účelové a mělo oslabit Putinovu pozici v hlavním městě Francie (RT 2019e). Na tiskové konferenci po konci setkání s francouzským a ukrajinským prezidentem sdělil Putin světu z Elysejského paláce, že trest považuje za ani ne tak sportovní, jako spíš politický (Walker 2019). Uplatnění principu kolektivní viny prý potvrdilo, že celá kauza je pod enormním politickým tlakem a ten by neměl mít vůbec žádný dopad na sport, potažmo sportovní výsledky (Global Times 2019). Sergej Lavrov poté dokumentoval, že tato dopingová kauza je politickou záležitostí, tvrzením, že kladný postoj vyjádřila

drtivá část států NATO, které navíc v rámci členské základny WADA převažují (TASS 2019).

Rusové nakonec v Tokiu skutečně nestartovali a ani tam neodjeli. To samé ale učinil i zbytek planety. Svět se zastavil vinou pandemie koronaviru a olympijské hry byly o rok odloženy. Rusové se mezitím odvolali ke CAS, která v prosinci 2020 snížil trest o polovinu.

4 Kritická reflexe zobrazení Západu v RT v rámci dopingové kauzy

V zobrazení dopingové kauzy v britské verzi RT se vlivné kremelské médium zaměřovalo především na Velkou Británii a USA. Zástupci zbylých zemí dostali prostor jen tehdy, pokud vůči Rusku zastávali loajální názor. Jako příklad takového článku můžeme uvést ten, který říká, že norský biatlonista Ole Einar Bjorndalen si myslel, že by měl Alexandr Loginov zasloužit uznání, protože dokázal najít vnitřní sílu k tomu, aby se vrátil k profesionální kariéře poté, co mu byla kvůli dopingu pozastavena závodní činnost (RT 2019b). Ole Einar Bjorndalen si stěžoval, že od chvíle, kdy jedním z důkazů McLarenovy zprávy byla taková malichernost jako škrábance na lahvích, tak na něj pokaždé, když odevzdává dopingový vzorek, dolehne velký strach (RT 2017b). Přední švýcarský odborník na mezinárodní sportovní právo Lucien Valloni zdůraznil, že na celou dopingovou kauzu je nutné nahlížet ze širšího úhlu pohledu a ta zapadá do mezinárodního ovzduší, kdy veškerá média jsou ve vztahu k Rusku zaujatá (RT 2019b). Novináři RT dávali sporadicky prostor poškozené straně, ať už politickému či jakémukoliv jinému zástupci strany, která byla v daném článku výrazně poškozena (v tomto případě představitelům Západu). Na stranu druhou – čtenář se vlastně mohl dočíst názor britského odborníka z humanitních oborů (RT 2016f), jenže neexistoval snad žádný článek, kde by se jakkoliv vůči Rusku negativně vymezil. Tím se RT dopouštěla porušení jednoho z elementárních pravidel nestranné žurnalistiky. Navíc bylo zvláštní, že pod valnou část článků se ani novináři nepodepsali jménem, což je typické například u investigativních témat v demokratických režimech. Mohlo to působit dojmem, že dopingová kauza je pro toto médium, potažmo Kreml dost citlivým tématem. Ostatně agenda-setting byla nastavena na jednu linii – za vše může Západ. Rusům, až na jeden jediný případ, chyběla sebereflexe. Tento případ byl spojen s článkem, v němž se objevuje informace, že Vladimir Putin připustil,

že pochybili, když do čela Ruské antidopingové agentury dosadili Grigorije Rodčenkova (RT 2019d). Jinak ale sebemenší vinu na celé situaci Rusové odmítali.

Co se týče politických představitelů Ruska, tak k dopingové kauze se vyjádřili, respektive byli ze strany RT citováni, zástupce Liberálně-demokratické strany Ruska Vadim Děngin, jeho straničtí kolegové Leonid Sluckij a Dmitrij Sviščev, do října 2016 ruský ministr sportu Vitalij Mutko, další bývalý ruský ministr sportu (od října 2016 do ledna 2020) Pavel Kolobkov, současný ministr sportu Oleg Matycin, člen Jednotného Ruska Vitalij Milonov, mluvčí ruského prezidenta Dmitrij Peskov, ruský prezident Vladimír Putin, mluvčí ruského ministerstva zahraničních věcí Maria Zachorovová a bývalý prezident Ruska a současný ruský premiér Dmitrij Medveděv. Všichni vyjmenovaní měli na dopingovou kauzu proruský názor.

18. července vydala WADA první verzi McLarenovy zprávy a nad startem Rusů na olympiádě v Riu de Janieru panovala velká nejistota. Rusové kritizovali společný dopis šéfa Americké antidopingové agentury (USADA) Travise Tygarta a generálního ředitele Kanadského centra pro etiku ve sportu (CCES) Paula Melii odeslaný ještě před jejím publikováním, kde se snažili přesvědčit Mezinárodní olympijský výbor, aby neumožnil Rusům vůbec startovat, a to ani jako neutrální. RT si pomohla názorem irského člena Mezinárodního olympijského výboru Patricka Hickeyho, který soudil, že tento krok by mohl potenciálně vést k tomu, že bude devalvována transparentnost vyřešení celého případu, a hlavně je v rozporu se standardy mezinárodního práva (RT 2016g). O den později, tedy den před vydáním zprávy, se na webu britské verze RT objevila úvaha, jejíž myšlenkou bylo upozornit na to, že rozhodnutí Mezinárodního olympijského výboru před olympiádou v Riu de Janieru a celkově tato kauza ohrožuje fungování Mezinárodního olympijského výboru jakožto nezávislého orgánu. Výsledek celé kauzy prý závisí na tom, jestli MOV (ne)ukáže svou slabost a nechá se ovlivnit nátlakem ze strany Spojených států amerických a Kanady (RT 2016c). Tento bezprecedentní dopis údajně doložil to,

že Mezinárodní olympijský výbor je organizací, která se nechá zmanipulovat k prosazení kanadských a amerických cílů (RT 2016c). Předseda Ruského olympijského výboru Alexandr Žukov zareagoval tím, že je to celé „kampaně proti Rusku“ (RT 2016b). Vitalij Mutko nechápal, jak je možné, že ještě WADA neseznámila svět s McLarenovou zprávou a z pohledu Americké antidopingové agentury už není o čem debatovat, myšleno z hlediska eventuálních sankcí vůči ruským sportovcům (RT 2016b). Navíc západní mediální spektrum potvrdilo svou zaujatost ve spojitosti s vydáním první části McLarenovy zprávy a nerespektovalo principy presumpce nevinny (RT 2016h). Ani ne 24 hodin po publikování první verze McLarenovy zprávy totiž britský *The Guardian* zveřejnil článek, kde tvrdil, že ti, co obcházejí předpisy, tak nemají na olympiádě, co dělat (RT 2016h). Tentýž deník naznačil, že pokud Mezinárodní olympijský výbor svolí k účasti Rusů na olympijských hrách, tak to bude degradace celé akce (RT 2016h). Článek *The Times* s titulkem „Prosím, zakažte Rusům hry v Riu“ měl čistě posloužit k tomu, aby se dostal Mezinárodní olympijský výbor pod obrovský tlak před vynesením verdiktu (RT 2016h). Novináři RT také upozornili na zprávu *The Independent*, která uvedla, že pokud Rusové budou moci startovat v Brazílii, tak tím bude podkopána průhlednost celých olympijských her (RT 2016h). Ještě *Daily Mail* prozradil, že podle jeho nejmenovaných zdrojů se Rusové do Ria de Janiera nepodívají (RT 2016h). Celý článek na webu RT končil konstatováním, že celá pointa je ta, že rozhodnutí Mezinárodního olympijského výboru bylo diametrálně odlišné než, jak predikovaly zdroje britských médií (RT 2016h). RT později publikovala názorový článek Brita Neila Clarka, dle kterého je dopingová kauza součástí anti-ruské kampaně a vliv NATO šlo spatřit již v samotném úvodu, kdy Americká antidopingová agentura a Kanadské centrum pro etiku ve sportu adresovali dopis směřovaný WADA, kde se vyslovili pro zákaz startu ruských sportovců na olympijských hrách v Brazílii bez výjimky (Clark 2020). Svět by se prý měl umět vcítit do situace, kdy by se role obrátily a Rusko začalo podobným způsobem obviňovat americké sportovce, respektive Spojené státy americké ze státem podporovaného dopingu (Clark 2020). Počátek anti-ruské hysterie ze

strany Západu byl v článku datován do války v Sýrii, následovaly snaha zničit ruská média v zahraničí, zmrazení členství Ruska v G8. Ruská média byla posléze brána v USA jako zahraniční špion a cokoliv artikulované Sputnikem se stalo okamžitě lží (Clark 2020). Samotný Clark mj. připomněl, že snaha Západu zdiskreditovat Rusko byla občas kontraproduktivní, o čemž svědčilo to, že ačkoliv John McCain dlouho tlačil kompetentní orgány k tomu, aby sebraly Rusku pořadatelství fotbalového mistrovství světa 2018, tak se tak nejenže nestalo, ale turnaj byl po všech směrech skvělý a zvedlo tím renomé Ruska v mezinárodním prostředí (Clark 2020).

Když se opět přesunu k dění po zveřejnění první verze McLarenovy zprávy, tak Vladimíru Putinovi připomínala tehdejší situace atmosféru bojkotů olympijských her v 80. letech, kdy se sportovci stali obětí politického soupeření a dosažené výsledky na olympijských hrách ztratily hodnotu (RT 2016e). Debata, zda být, či nebýt v Riu de Janieru také rezonovala ruskou politickou scénou. Ruský politik Vitalij Milonov navrhoval ještě před zahájením olympiády, že by Rusko obnovilo tradici Her dobré vůle. Vitalij Milonov sdílel názor, že mezinárodní organizace, které neustále napadají Rusko, patří mezi hlavní zahraničně-politické prostředky Západu vedoucí k destrukci Ruska (RT 2016d). Není možné, aby se sport proměnil v prostředí, kde si země budou vyřizovat své politické účty a tím, že sportovní organizace sankcionovaly Rusko, jen prozradily, že se jej bojí (RT 2016d). Z toho důvodu, že západní státy neustále ruku v ruce s politickým mezinárodním bojem perzekuuji ruské sportovce, tak by bylo dobré novodobé Hry dobré vůle uskutečnit (RT 2016d). Vadim Děngin z Liberálně-demokratické strany jej podpořil a neopomenul, že Rusko umí hostit velké sportovní akce, což ilustrovaly zimní olympijské hry v Soči a Hry dobré vůle by byly dobrou reklamou pro Rusko i kvůli tomu, že většina planety má s Ruskem přátelské vztahy (RT 2016d).

Ruské státní barvy a ruští sportovci nakonec v Riu de Janieru soutěžili, byť ne všichni. Během jejich konání prohlásil britský profesor sociologie Ellis Cashmore v rozhovoru pro RT, že ještě nikdy neviděl, že by tak moc byla nějaká

sportovní kauza ovlivněna politikou jako tato (RT 2016f). Pakliže odbočíme k událostem přímo v Brazílii, tak v narážce na dopingový případ Julie Jefimovové projevovaly její americké soupeřky nenávist směrem k ní a hovořilo se o tom, že při plaveckých disciplínách probíhá v Riu de Janieru studená válka. I zobrazení Západu na webu RT demonstrovalo, že toto médium považovalo západní sdělovací prostředky za nedílnou součást protiruské kampaně. Momentů, kdy se RT vymezovala vůči médiím Západu bychom našli hned několik. Například, když vezmeme článek o kauze účasti právě zmíněné plavkyně Julie Jefimovové na letních olympijských hrách v Riu, dozvíme se, že víceméně to jenom ukazovalo, jak velký vliv mají novináři ve světě a že jedním důkazem v celé antidopingové kauze byl způsob, jak západní média zobrazovala Rusko a kauza byla jenom dílem anti-rusky naladěné planety, což bylo mj. znázorněno také během války v Sýrii a anexe Krymu (Cunningham 2016). Nejsmutnější dle článků zveřejněných RT bylo, že jediným cílem riodejaneirských her bylo ponížít Rusko a směr toho, jakým způsobem se ono ponížení bude odehrávat, udávaly Spojené státy americké (Cunningham 2016). Autor soudil, že bylo sice hezké, že Američané získali nejvíce medailí v Riu de Janieru, jenže Rusové vlastně zvítězili zejména kvůli vystupování amerických sportovců. Ti se dle RT chovali na olympijských hrách v Brazílii arogantně a nemorálně se povyšovali nad Rusy stejně jako Američané během studené války (Cunningham 2016). Americké sportovce tak dle RT muselo poznamenat, že jejich prostřednictvím vykonávaly Spojené státy americké svou zahraniční politiku (Cunningham 2016). Přitom právě Západ byl hlavním viníkem celé kauzy Julia Jefimovová, jelikož ruská plavkyně podstupovala své tréninkové jednotky ve Spojených státech amerických (Cunningham 2016). Západní média pošramotila pověst Jefimovové a při vylíčení kontroverzi mezi ní a její americkou protivnicí byla tendenční (RT 2016a). Prvky tendence podle RT vykazovala *CBS*, když toto americké médium napsalo, že Američanka, která skončila v závodě před Ruskou, označila svou soupeřku „za dopingovou podvodnici“ (RT 2016a). Rusy zároveň urazil *Fox Sport* publikováním článku, kde se čtenář dozvěděl, že Lilly Kingová „získala zlato proti ruské dopingové podvodnici“ (RT 2016a). RT poukázala na neznalost

novinářů *Fox Sport*, jejichž článek neobsahoval zmínku o tom, že tím, že Mezinárodní plavecká federace nezakázala účast Julie Jefimovové, tak to znamenalo, že nemůže být pochyb o tom, že by nedopovala (RT 2016a). *BBC* pro změnu psala o Julii Jefimovové jako „o kontroverzní“ a odvysílalo film „Rio 2016 Olympics and the fog of suspicion“ (RT 2016a). Samotná Julia Jefimovová namítla, že žila v domnění, že studená válka skončila před pětadvaceti lety a nevidí důvod, proč by sport měl být jakýmsi počátkem toho, kdy se svět ponoří do nové studené války (RT 2016a).

Kritika západních médií ze strany RT pokračovala i rok později. RT oslovila v dubnu amerického investigativního novináře Ricka Sterlinga a ten se v názoru na kauzu ohradil proti vměšování prvků sportu do politiky a chování západních sdělovacích prostředků. Ty prý jako obvykle zveřejnily svůj postoj k ní a dopingu v Rusku zaujatě, aniž by zkoumaly tvrdá fakta. Negativní zobrazování Ruska dosáhlo podle něj přehnané úrovně (RT 2017d). V roce 2017 Rusko pořádalo Konfederační pohár FIFA. Západní média tehdy přišla s tím, že v ruském národním fotbalovém týmu byl na světovém šampionátu v Brazílii 2014 prudce rozšířený doping (RT 2017e). Ministr sportu Vitalij Mutko toto tvrzení britských médií dementoval a naopak v reakci obvinil z toho, že se stala oficiálním sdělovacím prostředkem FIFA (RT 2017e). Vyzval k jejich bojkotu, protože je zřejmé, že nikdy nebudou psát objektivně (RT 2017e). Vitalij Mutko tehdy za tímto nařčením viděl jen politiku a skutečnost, že se vynořilo během Konfederačního poháru FIFA, jehož hostitelství prý Rusko zvládalo brilantně, považoval za čistě účelové (RT 2017e). Sám doufal, že se fanoušci nenechají touto diskreditační mediální kampaní ovlivnit a jako relevantnější faktor pro hodnocení akce bude svět brát to, že si turnaj po organizační stránce chválily všechny zúčastněné celky (RT 2017e). V roce 2017 se Rusko taktéž chystalo na zimní olympijské hry v Jižní Koreji a v této souvislosti se několikrát vymezilo směrem k Západu. Na základě rozhodnutí Mezinárodního olympijského výboru museli Rusové oficiálně vystupovat pod neutrálním statusem a jako Olympijští sportovci z Ruska. Už v říjnu 2017, tedy před oznámením verdiktu, prozradil

mluvčí Vladimira Putina Dmitrij Peskov, že dle zpráv získaných od blíže nespecifikovaných zdrojů ruské prezidentské kanceláře je nezpochybnitelné, že Spojené státy americké, respektive americké vlivné organizace ve spolupráci s americkými státními složkami hodlají prostřednictvím Mezinárodního olympijského výboru dosáhnout toho, že Rusové budou vyloučeni ze zimní olympiády 2018 (RT 2017h), o čemž Vladimir Putin vůbec nepochybuje (RT 2017h). Nicméně Dmitrij Peskov zdůraznil, že v případě, že někdo chce tímto způsobem ovlivnit volbu ruského prezidenta, která se bude konat hned měsíc po olympiádě, tak se mu to vůbec nedaří a spíše tím akorát znehodnotí olympijské hry a Mezinárodní olympijský výbor (RT 2017h). V bezprostřední reakci sdělil Vitalij Mutko, že Grigorij Rodčenkov¹⁰ plnil roli jakéhosi západního prostředku v době, kdy svět sleduje „geopolitické soupeření mezi Moskvou a Západem“ (RT 2017g). Den po vyloučení Ruska z posledních zimních olympijských her jej mluvčí ruského ministerstva zahraničních věcí Maria Zacharovová označila za další moment, kdy Mezinárodní olympijský výbor jen podlehl tlaku politiků, byť explicitně nebyli zmíněni západní politici a v důsledku toho se v rámci pokračující anti-ruské kampaně naskytla další šance, jak „vystrnadit“ Rusko z mezinárodního prostředí (RT 2017a). RT opět využilo i několik názorů ze Západu z řad těch, kteří se nevymezovali proti Rusku. Britský sociolog Ellis Cashmore si myslel, že již důvody trestu před letní olympiádou v Riu de Janieru měly politický základ a trest vyřčený ve spojitosti s olympiádou v Jižní Koreji prý úzce souvisel s tím, že svět je vůči Rusku až paranoidní. Lidé potom skutečně nakonec věří tomu, že Rusové ovlivnili hlasování o brexitu a americké prezidentské volby, i když nařčení Ruska je dle něj směšné (RT 2017f). Dále v této debatě těchto oslovených odborníků RT je zmíněn názor někdejšího poradce amerického Senátu Jima Jatrase, který zastával stanovisko, že na základě toho, že bude v Jižní Koreji zakázána jakákoliv propagace ruských

¹⁰ Jedná se o dříve zmíněného ředitele moskevské antidopingové laboratoře během olympiády v Soči. Později emigroval do USA a prozradil, jak probíhaly v Rusku machinace s dopingovými vzorky. Obával se, že se stane obětí politické vraždy tak jako mnoho jiných kritiků ruských poměrů (Boris Němcov, Anna Politkovská, Alexandr Litviněnko). Ostatně k jeho vraždě nabádal šéf Ruského olympijského výboru Leonid Tjagačev, jelikož Stalin by tak učinil (Macek 2017a).

státních symbolů, je sport jen a pouze politickým prostředkem (RT 2017f). S tím souhlasil i RT citovaný investigativní žurnalista Dave Lindorff nebo sportovní novinář Alan Moore (RT 2017f). Nutno podotknout, že jednostrannost v této debatě byla až zarážející. Pakliže se zaměřím na to, jak informovalo RT o olympiádě v Jižní Koreji v době jejího konání, za zmínku stojí, že psalo o tom, že těsně před zahajovacím ceremoniálem CAS nevyhověl odvolání 47 ruských sportovců, což znehodnotilo už tak malý počet Rusů právě na zahajovacím ceremoniálu (RT 2018c). Dalším faktorem, který degradoval zahajovací ceremoniál, bylo, že Rusové jej museli absolvovat bez státních symbolů (RT 2018c). Během olympijských her v Jižní Koreji ocenila RT článek z *Wall Street Journal* vyzdvihující oblečení Olympijských sportovců z Ruska. Byla to taková rarita z hlediska nastolení témat v západních médiích a ukázka toho, že sportovní akce jsou opět momentem, kdy se zapomene na veškeré politické konflikty (RT 2018d). Krátce po zimní olympiádě ruský poslanec Ivan Lebeděv řekl, že všechna tvrzení Grigorije Rodčenkova v západních sdělovacích prostředcích jsou lživé a pomlouvačné. Ruští sportovci by se prý měli bránit soudní cestou (RT 2018f).

Na začátku roku 2018 se Rusko kromě zimních olympijských her zaobíralo organizací domácího mistrovství světa ve fotbale. RT předpovídala, že západní média informovat o fotbalovém světovém šampionátu v Rusku předpojatě (RT 2018a). To se údajně potvrdilo při podezření z dopingu nejlepšího ruského střelce na turnaji Denise Čeryševa (RT 2018b). Hrozby čtyřletého zákazu soutěžní činnosti však WADA Denise Čeryševa na podzim roku 2018 zbavila a RT si tak rýpla do Západu, jehož média líčila tento případ s neobyčejnou až hysterickou publicitou a chtěla hlavně pošpinit obraz ruského fotbalisty (RT 2018b). Každopádně s odstupem času RT třeba hodnotila britská média a jejich znázornění mistrovství světa v Rusku kladně, jelikož i když se dlouho snažila přesvědčit fanoušky a obecně globální veřejnost, že nemají navštívit světový šampionát, nikterak to jeho kredit nepoznamenalo (RT 2019e). Pokud jde o to, jak RT v dalších letech reflektovala média, tak v roce 2020 připomněla, že bylo

zcela neporovnatelné, jakým způsobem se stavěla k dopingovému případu britského atleta Mohameda Faraha a je potřeba si uvědomit, co by se asi dělo v západních sdělovacích prostředcích, kdyby byl Farah Rusem (RT 2020b). Rozhodně by prý byly zprávy o něm o poznání méně objektivní (RT 2020b).

Pokud se opět vrátím k událostem v olympijském roce 2018, tak v něm ještě štáb RT nadzvedla jedna věc, a to už nikoliv ve vztahu k západním médiím, ale Spojeným státům americkým. Liamu Tylerovi se přičilo, že antidopingový summit se v listopadu 2018 uskutečnil v Bílém domě, což prý demonstrovalo, že jde o politicky motivovanou kauzu řízenou Spojenými státy americkými a Donald Trump je vůdcem celé hysterie proti Rusku (Tyler 2018). Tylerovi tak vadilo, že celý summit se odehrával v jejich nepřítomnosti a nedostali tak příležitost bránit se (Tyler 2018). Fakticky bylo sice zastoupeno Julií Stěpanovovou, ale reálně vlastně chybělo. Přesně z toho důvodu bral celé setkání jako nedemokratické, neboť opozice se ani nemohla vyjádřit (Tyler 2018). Summit se konal v době, kdy WADA byla podrobena kritice kvůli velké míře benevolence (zejména kvůli navrácení členství RUSADA ve WADA) směrem k Rusům v dopingové kauze a USADA dokonce údajně začala uvažovat, že nadále se provoz Světové antidopingové agentury bude muset obejít bez jejího finanční podpory (Tyler 2018).

Po uplynutí necelého roku od toho setkání bylo jasné, že i v dalším olympijském roce 2020 bude okolo účasti Ruska na letních olympijských hrách v Tokiu hodně živo. To se potvrdilo. RT opět ukazovala prstem na Západ. Dva týdny před vyřčením finálního trestu pobouřilo Danielleho Ryana, irského novináře na volné noze spolupracujícího s RT, prohlášení šéfa USADA Trávise Tygarta (Ryan 2019). Z Tygartova pohledu by nejvhodnějším donucovacím nástrojem bylo uplatnění principu kolektivní viny a Rusové by tak stoprocentně nevykazovali pozitivní dopingové testy v takovém množství jako doposud (Ryan 2019). Na to, stejně jako že sport je opět zástupným důvodem pro vykonávání politických cílů, upozornil Danielle Ryan už v titulku (Ryan 2019). Nicméně něco podobného se v případě Tygarta vlastně dalo předpokládat, protože USA je,

jak uváděl Danielle Ryan, co se týče až nenávistné kampaně založené na irelevantních důkazech, zdaleka nejaktivnější (Ryan 2019). Danielle Ryan si pokládal řečnickou otázku, jestli je pouze souhrou náhod, že tytéž státy, které patří mezi úhlavní ruské politické rivaly, dlouhodobě usilují o to, aby ruští sportovci byli sankcionováni (Ryan 2019). Tygartův názor ale bral svým způsobem i pozitivně, protože tím vykonával Tygart politické zájmy ostatních zemí a několik analytiků již poznalo, že celá dopingová kauza a neustálé zobrazování Ruska jako státu dopingových sportovců, se zaměřuje na to, aby Rusko bylo izolováno z mezinárodní politiky (Ryan 2019). Rusku tak Tygart přinesl užitek a jeho úhlavním politickým soupeřům naopak ublížil (Ryan 2019). Vzápětí ihned poté, co WADA udělila Rusku čtyřletý trest v prosinci 2019, tak RT vyrukovala s titulkem, který onen trest bral jako „politickou válku“ a přidalo komentář britského zahraničně-politického odborníka Patricka Henningsena, podle něhož tím jenom WADA dokázala, že je několikátou ryze prozápadně orientovanou mezinárodní organizací v rukou západních států, která vykonává kroky dle zájmů zemí Západu v čele s USA (RT 2019e). To je iniciátorem navrátilší se studené války (RT 2019e). Podle Patricka Henningsena víceméně nebylo řešením, že Rusové budou startovat jako neutrální, a hlavně podotkl, že i za studené války platilo, že v době jakýchkoliv měření sil ve sportu se zapomene na probíhající konflikt mezi Východem a Západem (RT 2019e). Nicméně zejména díky tlaku USA a západních států se tentokrát musí brát sport jako prvek nové studené války, jež odstartovala v posledních letech. Cílem čtyřletého trestu nebylo nic jiného než zesměšnit Rusko a ranit Vladimira Putina (RT 2019e). Prostor pro vyjádření k rozsudku WADA poskytla RT i plavkyni Julii Jefimovové, která údajně na posledních olympijských hrách v Riu de Janieru čelila ze strany amerických soupeřek prvkům, které připomínaly studenou válku. Podle Jefimovové byli ruští sportovci znovu obětí politických, a ne sportovních zájmů, protože znemožní použití ruských státních symbolů (RT 2019c). Totožný trest by se dal aplikovat i na Američany, kteří mají s dodržováním antidopingových regulí skoro stejné potíže (RT 2019c). Podle Dmitrije Medveděva se dopingová kauza dostala do fáze, kdy ti, co ji podněcují,

jsou psychicky nemocní (RT 2019a). Již výše zmíněný Neil Clark později dodal, že to jen bylo dalším důkazem kampaně proti Rusku iniciované zeměmi NATO a odkázal na vyjádření členky Britské antidopingové agentury Nicole Sapstedaové, která byla na jednu stranu spokojena s tím, že Rusové byli vůbec nějak potrestáni, ale i tak přiznala, že pocítovala velké zklamání, protože dvouletý trest jí přišel neadekvátní (Clark 2020).

V souvislosti s olympijskými hrami v Tokiu čelilo Rusko obvinění z toho, že na podzim 2019 uskutečnilo hackerské útoky na sponzory olympijských her. Ruský politik Leonid Sluckij se od toho distancoval a argumentoval tím, že se ze strany Velké Británie a USA jednalo o úsilí, které mělo oslabit obraz Ruska v mezinárodní politice, kdy jim vzor představovala Goebbelsova propaganda, během níž se také tisíckrát opakovaná lež nakonec stala pravdou (RT 2020c). Novináři RT také v roce 2020 vydali článek, kde se hodně podívovali nad tím, že americkým Senátem a následným podpisem Donalda Trumpa začalo být užívání dopingu na velkých mezinárodních akcích, kde mají zastoupení „američtí sportovci, sponzoři, nebo vysílací společnosti“, trestným činem. Zákon nesoucí jméno Grigorije Rodčenkova dovolil trestat obviněné finančním postihem milion dolarů, popř. může dotyčný strávit až deset let za mřížemi (RT 2020d). Údajně jej Američané zneužijí k tomu, aby výrazně pozměnili prostředí sportu (RT 2020d). Rusové zdůraznili, že tento zákon se nelíbil WADA, která konstatovala, že může být spíše škodlivým, jelikož USA jsou členem WADA a tímto zákonem vznikla nejistota ohledně toho, jak trestat eventuální činy Spojených států amerických, respektive dle jaké legislativy; jestli dle WADA a společného trestního sazebníku pro její členy, anebo podle Rodčenkova zákona (RT 2020d). Oleg Matycin s tím souhlasil a podle ruského ministra sportu se Spojené státy americké tím pádem staly de facto státem, jenž bude určovat pravidla Světové antidopingové agentury a povyšují se nad ostatní země (RT 2020d). V roce 2020 se s profesionálním tenisem rozloučila Maria Šarapovová. RT zveřejnilo rozhovor s ní, kde rekapitulovala svou kariéru a vzpomněla si na to, jak již v dětství jí provázely zdravotní trable, které řešila meldoniem. V době, kdy

se začaly projevovat tyto problémy, tak kvůli jistotě většího bezpečí pro ni preferovala ruské lékaře, ačkoliv od dětství trvale pobývala v USA (RT 2020a). Mohlo to tak působit dojmem, že tím RT chtěla implicitně naznačit, že i Západ, respektive USA nese určitou část viny za to, že Maria Šarapovová musela přerušit kariéru z důvodu dopingového trestu (RT 2020a).

I to tak podtrhlo to, že RT hledá primárně chybu v celé kauze a víceméně v jakémkoliv dopingovém případě na straně Západu a k zobrazení přistupuje po jedné linii – anti-západní. Je ale třeba říci, že by bylo naivní očekávat jakoukoliv sebekritiku v médiu, jehož směr určuje Vladimir Putin a ve sdělovacím prostředí, který sídlí v Rusku, kde je práce novináře patří k nejnebezpečnějším na světě. Navíc musíme brát v potaz, že pokud si někdo dovolí zpochybňovat politiku Vladimira Putina, tak je obvykle perzekuován. Novináři a spolupracovníci jsou tak donuceni zobrazovat tuto kauzu tak, že Rusko je bezchybné.

Poličtí představitelé Ruska často argumentují tím, že Západ je ve vztahu k Rusku v této záležitosti zaujatý, ale nezmiňují, že skutečnost, že se celá kauza rozeběhla rok po zimní olympiádě v Soči, kde Rusové původně vyhráli medailové pořadí národů, byla účelová. Ruští politici odkazují na omleté klišé, že politika do sportu nepatří, což je argument, který je taktéž možné pozorovat v článcích RT. Není však exaktní a vykazuje hluboké neznalosti (ať už záměrné, nebo nevědomé) o častém propojení prostředí politiky a sportu. Naopak si myslím, že přesně tak je možné vnímat pohled Ruska. To se snaží ukázat, jak jsou olympijské hry zpolitizované a vlivem politických zájmů Západu už nemají vyhrané olympijské medaile takovou hodnotu jako dříve, neboť vzhledem k nespravedlivým trestům vůči ruským sportovcům byly de facto zničeny a úspěšnost olympiády závisí čistě na tom, jestli Rusové budou moci startovat pod státními symboly a v národních barvách. Nicméně vinou Západu se z olympijských her stala ani ne tak sportovní akce jako spíše politická, respektive na olympijských hrách jde v první řadě o to, aby západní země získaly politické body a napadaly tam Rusko. Dále se domnívám, že RT považuje chování Západu

za dosti necitlivé, protože podle RT je snadné potrestat sportovce, kteří se čtyři roky chystají na olympiádu a následně kvůli tomu, že Západ zneužije sport jakožto prostředek k dosažení politických cílů, tak o participaci na dané akci přijdou. Přitom, jak už bylo uvedeno, RT odkazuje na „známé pravidlo“, že politika se nesmí vměšovat do sportu, a tak Západ nemá pravomoc tak učinit.

Zároveň ve chvíli, kdy se blíží verdikt, jenž může Rusy vyloučit z olympijských her, je frekvence publikovaných článků webu RT v tomto duchu největší. Je také celkem důležité zmínit, že RT neoslovuje ruské, nýbrž západní odborníky, kteří se zabírají prolínáním politiky a sportu a ti následně podrobují kritice západní mocnosti a zastávají se Ruska. Bizarně působí, když Liam Tyler, jehož národnost není ani na internetu dostupná, ale pro čtenáře toto jméno působit západním nádechem, se vymezuje proti summit WADA v Bílém domě a ve svých názorech se staví na ruskou stranu, nebo když americký novinář Rick Sterling pranýřuje západní média za jejich způsob informování o dopingové kauze, i když on sám je západním žurnalistou. V případě Liama Tylera není ani uvedena jeho profesní orientace, což podkopává relevanci jeho názoru. Tím pádem chce RT demonstrovat, že když zástupce Západu kárá západní státy, tak to zvyrazňuje, že Západ je v celé kauze vinen.

Obecně můžeme říci, že tak, jak píše RT protizápadně o Spojených státech amerických či jiných západních státech, tak stejně mohou popisovat celou kauzu západní média a naopak mluvit o ruské hysterii. Kromě vymezování se vůči státům Západu v čele se Spojenými státy americkými, které vyvolaly dopingový skandál v důsledku jejich politických cílů, se předmětem kritiky webu RT se stávala taktéž západní média a konkrétní osobnosti (např. Grigorij Rodčenkov, Travis Tygart), které slouží zájmům západních zemí.

5 Závěr

Bakalářská práce rozebrala propojení sportu a politiky v Rusku a přiblížila, že pro Vladimira Putina představuje sport a s tím spjaté výsledky ruských sportovců důležité hledisko v tom, jak se Rusko jeví v očích zahraničí, respektive, jak jej svět vnímá. Tento stav trvá permanentně od roku 2000, kdy Vladimir Putin vystřídal Borise Jelcina na pozici ruského prezidenta. Putinovi na úspěších ve světě sportu záleží. Působí dojmem, že jeho globální popularita je přímo úměrná tomu, jak se budou ruští sportovci prezentovat na velkých sportovních akcích. Na zisku ruských cenných kovů se poté přiživuje a neúspěchy ovlivňují jeho obraz před politickými soupeři v celé Evropě. Za účelem toho, aby si své postavení zdokonalil, akce pořádané Ruskem jsou jeho propagandou, a tak evidentně pro něj dopingová kauza znamená osobní záležitost, která jej poškozuje, jelikož mu znemožňuje se mezinárodních akcí zúčastnit a být se sportovci v přímém kontaktu. Vladimir Putin cílí záměrně na akce s velkým dopadem (zejména zimní olympiáda a světový šampionát ve fotbale), aby propagoval sebe a Rusko v co nejlepším možném světle. Na jejich uskutečnění vynakládá Rusko horentní částky. Jak je již pravidlem, tak každá akce v Rusku je podrobena bedlivému doзору celého světa, který podrobně analyzuje mnohé aspekty ruského politického režimu, včetně dodržování lidských práv. Ostatně to je jedno z pozitiv toho, že světové šampionáty a zimní olympijské hry v posledních letech pravidelně hostí státy s demokratickým deficitem. Rusko patří mezi ně.

Obecně na výkony sportovců klade ruský státní aparát velký důraz zejména za pomoci dopingu. Jeden z elementárních prostředků umožňující lepší regeneraci pozdvihl Rusko do čela medailového pořadí, což byl nejenom úspěch pro samotné sportovce, ale také pro Vladimira Putina. Ostatně uskutečnění historicky první olympiády v samostatném Rusku bylo jeho dlouholetým snem. Olympijské hry považoval za svůj velký projekt, na jehož realizaci se podílel a chtěl si tím získat respekt celého světa a svých soupeřů v mezinárodní politice a s tím spjatou lepší pozici pro sebe a Rusko při politických vyjednáváních. To se

mu a Rusku sice v krátkodobém horizontu povedlo, ale z dlouhodobého hlediska devalvuje ruskou snahu také několik pozitivních dopingových testů domácí výpravy. Cíl, že Rusko vyhraje na domácí olympiádě medailové pořadí, se sice naplnil, ale byl celkem krátkozraký a spíše Rusku, které využívalo státního dopingového programu, ubližuje. Vladimir Putin samozřejmě ví, jakou moc mají média v dnešním světě, a tak jeho hlavní kremelské médium RT šíří za hranice Ruska, že chyba není na ruské, potažmo putinovské straně, nýbrž že za vše může Západ, který se neštítí politizovat sport a ten se tak stal nástrojem zahraniční politiky západních mocností. Případy, kdy čtenář narazí při zkoumání pohledu Ruska na ruskou sebereflexi, jsou raritou. Podle RT i dění a hanobení Ruska ve sportovním prostředí upozorňuje na to, že se svět (opět) ponořil do studené války, ale soudě některých článků RT, tentokrát je sport její součástí, což je rozdíl oproti studené válce skončené v roce 1991 rozpadem Sovětského svazu. Ostatně právě tyto články jdou ruku v ruce s postoji, které otevřeně v této záležitosti prezentovali političtí představitelé Ruska, nejenom jeho prezident Vladimir Putin. Na základě nasbíraných dat a jejich analýzy se tak domnívám, že se naplnil můj předpoklad z úvodu bakalářské práce a RT zobrazuje dopingovou kauzu jako politicky motivovanou pomluvu západních zemí.

6 Seznam literatury

Aleksjevová, Anna (2014). Sochi 2014 and the rhetoric of a new Russia: Image construction through mega-events. *East European East European* 30 (2), s. 158–174.

Arnold, Richard (2018). Sport and Official Nationalism in Modern Russia. *Problems of Post-Communism* 65 (2), s. 129–141.

Augustyn, Adam (nedatováno). London 2012 Olympic Games. *Britannica* (<https://www.britannica.com/event/London-2012-Olympic-Games>, 9. 2. 2021).

Baade, Robert A. – Matheson, Victor A. (2016). Going for the Gold: The Economics of the Olympics. *The Journal of Economic Perspectives* 30 (2), s. 201–218.

BBC (2016). Rio 2016: Vladimir Putin says Olympics 'less of a spectacle' without Russians (<https://www.bbc.com/sport/olympics/36902917>, 30. 3. 2021).

Bertling, Christoph – Wassong, Stephan (2016). Striving for Athletic Excellence: A Core Value and Challenge for the Profile of the Ancient and Modern Olympic Games.

The International Journal of the History of Sport 33 (4), s. 434–450.

Castro, Andreia Soares (2018). The 2018 FIFA World Cup: The gains and constraints of Russia's soft power of attraction through football and sports. *Public Diplomacy of Rising and Regional Powers* 3 (3), s. 17–37.

Clark, Neil (2020). It's just not cricket! - Russia's sporting ban is being dictated by geopolitics, not justice. *RT*. 21. 12. 2020 (<https://www.rt.com/op-ed/510367-russia-sporting-ban-geopolitics-wada/>, 14. 3. 2021).

Coates, Dennis C. (2017). Weaponization of Sports: The Battle for World influence through Sporting Success. *The Independent Review* 22 (2), s. 215–221.

Conn, David (2018). *Pád FIFA: milionová korupce v srdci světového fotbalu* (Brno: Host).

Cunningham, Finian (2016). Team USA wins gold but cheapens Olympics with Cold War-style behavior. *RT*. 14. 8. 2016 (<https://www.rt.com/op-ed/355909-usa-rio-gold-washington-warmongering/>, 14. 3. 2021).

ČT24 (2016a). *Rusko krylo doping v Soči téměř ve všech sportech, zjistila WADA* (<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/olympijske-hry/rio-2016/rusko-krylo-doping-v-soci-temer-ve-vsech-sportech-zjistila-wada/5bdb5bc30d663b6fe89f2bb7>, 28. 3. 2021).

ČT24 (2016b). *Šéf ruského plavání: U bazénu v Riu je to jak studená válka* (<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/olympijske-hry/rio-2016/sef-ruskeho-plavani-u-bazenu-v-riu-je-to-jak-studena-valka/5bdb4e7f0d663b6fe89da2dc>, 9. 2. 2021).

ČT24 (2019). *Další rána pro ruský sport? Komise WADA pochybuje o pravdivosti dat z Moskvy* (<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/ostatni/dalsi-rana-pro-rusky-sport-komise-wada-pochybuje-o-pravdivosti-dat-z-moskvy/5d874ac5fccd259ea46225c9>, 15. 4. 2021).

Daněk, Jan (2020). STALO SE 6. KVĚTNA: Vyhostíme vás! Hlupáci! Největší ruská ostuda na ledě. *iDnes*. 6. 5. 2020 (https://www.idnes.cz/hokej/reprezentace/rusko-ms-2000-petrohrad-ostuda-pavel-bure-vladimir-putin-krach-blamaz-potupa-fiasko-serial-stalo-se.A200503_171251_reprezentace_daj, 8. 2. 2021).

Duval, Antoine (2017). The Russian doping scandal at the court of arbitration for sport: lessons for the world anti-doping system. *The International Sports Law Journal* 16 (3/4), s. 177–197.

Echo24 (2017). *Skandál ruských atletů: k dopingu se přiznala i vítězka OH* (<https://echo24.cz/a/iwRLc/skandal-ruskych-atletu-k-dopingu-se-priznala-i-vitezka-oh>, 9. 2. 2021).

Euractiv (2018). *Lavrov says West's 'Russiaphobia' worse than during Cold War* (<https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/lavrov-says-west-russiaphobia-worse-than-during-cold-war/>, 9. 2. 2021).

Fontúrbel, Francisco E. – Vintenzin-Bugoni, Jeferson (2021). A Paywall Coming Down, Another Being Erected. *Bulletin of the Ecological Society of America* 102 (1), s. 1–2.

Global Times (2019). *Putin says Russia has every reason to appeal against sports ban* (<https://www.globaltimes.cn/content/1172941.shtml>, 10. 2. 2021).

Goldsmith, Marlene (1995). Sports boycott as a political tool. *The Australian Quarterly* 67 (1), s. 12-20.

Guttmann, Allen (1988). The Cold War and the Olympics. *International Journal* 43 (4), s. 554–568.

Havlíček, Štěpán (2014). Komentář: Rusko a Kavkaz před olympijskými hrami v Soči. *Zpravy.proglas.* 31. 1. 2014 (<https://zpravy.proglas.cz/komentar-tydne/komentar-rusko-a-kavkaz-pred-olympijskymi-hrami-v-soci/>, 9. 2. 2021).

Houlihan, Barrie (2014). *The Government and Politics of Sport* (New York: Routledge).

Howell, Reet (1975). The USSR: Sport and Politics Intertwined. *Comparative Education* 11 (2), s. 137–145.

Chandrasekhar, C. P. (2013). The Business of News in the Age of the Internet. *Social Scientist* 41 (5/6), s. 25–39.

Christiansen, Ask Vest (2010). We are not sportsmen, we are professionals: professionalism, doping and deviance in elite sport. *International journal of sport management and marketing* 7 (1/2), s. 91–103.

iRozhlas (2017). *Za doping doživotní distanc. Olympijský výbor potrestal ruské běžce na lyžích Legkova a Bělova* (https://www.irozhlas.cz/sport/zimni-sporty/za-doping-do-zivotni-distanc-olympijsky-vybor-potrestal-ruske-bezce-na-lyzich_1711011729_pj, 9. 2. 2021).

Isačenkov, Vladimir (2019). Russian foreign minister criticizes doping sanctions call. *CBC*. 26. 11. 2019 (<https://www.cbc.ca/sports/olympics/summer/russian-doping-scandal-nov26-1.5373501>, 9. 2. 2021).

Janeczek, David (2018a). Ostrá slova šéfa kontrolorů: Dopingová aféra v Rusku pronikla i do fotbalu, FIFA mlčí kvůli penězům z MS. *Seznamzprávy*. 25. 6. (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ostra-slova-sefa-kontroloru-dopingova-afera-v-rusku-pronikla-i-do-fotbalu-fifa-mlci-kvuli-penezum-50027>, 9. 2. 2021).

Janeczek, David (2018b). Rusové už mohou závodit pod svou vlajkou. Světová antidopingová agentura jim dala zelenou. *Seznamzprávy*. 20. 9. 2018 (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/rusove-uz-mohou-zavodit-pod-svou-vlajkou-svetova-antidopingova-agentura-jim-dala-zelenou-56212>, 9. 2. 2021).

Jírovec, Vojtěch (2017). K Mutkovi a dál ne. MOV neprokázal účast vyšších pater státu na dopingu. *ČT24*. 6. 12. 2017 (<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/archiv/k-mutkovi-a-dal-ne-mov-neprokazal-ucast-vyssich-pater-statu-na-dopingu/5bca279a59841d79e18ac791>, 9. 2. 2021).

Kolář, František (2015). Neúčast československých sportovců na XXIII. olympijských hrách 1984. In: Kalous, Jan – Kolář František eds., *Sport v komunistickém Československu 1945–1989* (Praha: Ústav pro studium totalitních režimů), s. 196–207.

Kopřiva, Ondřej (2018). Jet, nebo nejet do Ruska. Povede kauza Skripal k bojkotu fotbalového MS? *Lidovky*. 11. 4. 2018 (https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/jet-nebo-nejet-do-ruska-povede-kauza-skripal-k-bojkotu-fotbaloveho-ms.A180410_202427_In-sport-fotbal_oka, 28. 3. 2021).

Kožmínová, Michaela (2018). Fotbalové vítězství Francie je úlevou pro národ, Macron z triumfu může těžit. *iDnes*. 18. 7. 2018 (https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/macron-fotbal-vitezstvi.A180717_144744_zahranicni_mko, 30. 3. 2021).

Kučerová, Daniela (2019). Studená válka pokračuje, řekl Gorbačov. Vztah Ruska se Západem je podle něj stále „chladný a válečný“. *Seznam Zprávy*. 5. 11. 2019 (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/studena-valka-pokracuje-rekl-gorbacov-vztah-ruska-se-zapadem-je-podle-nej-stale-chladny-a-valecny-82163>, 23. 1. 2021).

Leichtová, Magdaléna – Zákřavský Jiří (2020). Cold War on ice? Soviet ice-hockey dominance and foreign policy. *Sport in society*, 10. 2. 2020, s. 1–22.

Lidovky (2016). *Pískot tribun a tvrdá kritika od soupeřek. Ruská plavkyně pyká za doping* (https://www.lidovky.cz/sport/olympiada-v-riu-2016/ruska-plavkyne-v-riu-posloucha-piskot-tribun-i-kritiku-souperek.A160809_140243_In-sport-oh2016_oka, 9. 2. 2021).

Loda, Chiara (2016). Azerbaijan, Foreign Policy and Public Diplomacy. *Royal Irish Academy* 27, s. 39–55.

Macek, Tomáš (2017a). Bojím se o život, říká korunní svědek v kauze ruského dopingu. *iDnes*. 7. 12. 2017 (https://www.idnes.cz/oh/pchjongcchang-2018/grigorij-rodcenkov.A171206_220713_zoh-2018_ald, 28. 3. 2021).

Macek, Tomáš (2017b). PŘEHLED: Rusové a olympiády. Aneb od krvavé války po organizovaný doping. *iDnes*. 6. 12. 2017

(https://www.idnes.cz/oh/pchjongcchang-2018/prehled-rusove-olympijske-hry-vztah.A171205_205534_zoh-2018_mt2, 8. 2. 2021).

Macek, Tomáš (2020). STALO SE 24. DUBNA: Jak zrušit bojkot her? Když Brežněv i Carter řekli NE. *iDnes*. 24. 4. 2020 (https://www.idnes.cz/oh/olympismus/bojkot-olympijskych-her-v-moskve.A200424_141503_sport_oh_tm2, 11. 11. 2020).

Makortoff, Kalyeena (2015). What you need to know about Russia's doping scandal. *CNBC*. 12. 11. 2015 (<https://www.cnbc.com/2015/11/12/what-you-need-to-know-about-russias-doping-scandal.html>, 9. 2. 2021).

Meier, Henk Erik – Mutz, Michael – Glathe, Julia – Jetzke, Malte – Hölzen, Martin (2019). Politicization of a Contested Mega Event: The 2018 FIFA World Cup on Twitter. *Communication & Sport* 20 (10), s. 1–26.

Němý, Miroslav (2016). Udala Rusy, podle Putina je Jidáš. Pojede Stěpanovová nakonec do Ria? *Idnes*. 27. 7. 2016 (https://www.idnes.cz/oh/rio-2016/julia-stepanovova-pribeh.A160726_211457_oh-atletika_tof, 9. 2. 2021).

Nováček, Ondřej (2015). Zpravodaj ČT Karas: Doping? Pro Rusy šokující zpráva. *ČT24*. 10. 11. 2015 (<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/atletika/zpravodaj-ct-karas-doping-pro-rusy-sokujici-zprava/5bddb5370d663b6fe8c699cf>, 9. 2. 2021).

Novák, Martin (2008). *Džihád proti Kremlu: Sovětská válka v Afghánistánu a zrod Al-Káidy* (Havlíčkův Brod: Epoque).

Novinky (2018). *Členové Pussy Riot, kteří narušili finále mistrovství světa ve fotbale, půjdou do vězení* (<https://www.novinky.cz/zahranicni/clanek/clenove-pussy-riot-kteri-narusili-finale-mistrovstvi-sveta-ve-fotbale-pujdou-do-vezeni-231023>, 9. 2. 2021).

Orrtung, Robert W. – Žemuchov, Sufjan (2014). The 2014 Sochi Olympic mega-project and Russia's political economy. *East European Politics* 30 (2), s. 175–191.

Reiche, Danyel (2018). Issues around the FIFA World Cup 2018 in Russia: A showcase of how sports and politics mix. *Sport und Gesellschaft* 15 (2/3), s. 283–296.

Riordan, James (1974). Soviet Sport and Soviet Foreign Policy. *Soviet Studies* 26 (3), s. 322–343.

RT (2016a). *'Athletes should be above politics': Russian silver medalist Efimova on hostility & media bias* (<https://www.rt.com/sport/355242-russia-efimova-sport-ethics/>, 13. 3. 2021).

RT (2016b). *'Campaign against Russia': ROC may appeal to IOC over 'WADA-backed' US call for ban* (<https://www.rt.com/sport/351771-russia-ioc-wada-ethics-doping/>, 14. 3. 2021).

RT (2016c). *Independence at stake: Will IOC cave to US & Canadian pressure on Russia doping scandal?* (<https://www.rt.com/sport/351671-usada-ioc-doping-pressure-russia/>, 14. 3. 2021).

RT (2016d). *Lawmaker proposes Russia launch Goodwill Games in reply to Olympic ban* (<https://www.rt.com/russia/352651-lawmaker-proposes-russia-launches-goodwill/>, 14. 3. 2021).

RT (2016e). *Putin on doping scandal: Politics should not interfere with sport* (<https://www.rt.com/news/351916-putin-wada-doping-politics/>, 1. 4. 2021).

RT (2016f). *Russian Paralympic team ban - 'crass & insensitive decision'* (<https://www.rt.com/op-ed/355116-paralympic-ban-russia-rio/>, 3. 4. 2021).

RT (2016g). *USADA to demand blanket ban on Russian team at Rio Olympics - leaked letter* (<https://www.rt.com/sport/351642-usada-russia-olympics-ban/>, 14. 3. 2021).

RT (2016h). *Western media stripped Team Russia of presumption of innocence prior to IOC decision* (VIDEO) (<https://www.rt.com/sport/353270-ioc-media-bias-russia-ban/>, 13. 3. 2021).

RT (2017a). *2018 Olympics ban is another attempt at isolating Russia – foreign ministry* (<https://www.rt.com/news/412090-olympics-ban-isolating-russia/>, 14. 3. 2021).

RT (2017b). *'I'll be afraid of tests if Russians are banned for nothing but scratch marks' – Bjorndalen* (<https://www.rt.com/sport/410355-bjorndalen-afraid-doping-test-ban/>, 14. 3. 2021).

RT (2017c). *Long-jumper Klishina blasts critics after clearance to compete in Rio* (<https://www.rt.com/sport/351053-long-jumper-klishina-rio-2016/>, 3. 4. 2021).

RT (2017d). *'Russia demonized' by doping scandal, journalist who wrote open letter to WADA tells RT* (<https://www.rt.com/sport/384647-open-letter-wada-doping/>, 3. 4. 2021).

RT (2017e). *'Russian footballers never doped' – Deputy PM Mutko* (<https://www.rt.com/sport/394042-russia-football-doping-fifa-confederations/>, 13. 3. 2021).

RT (2017f). *'Russian Olympic ban is clearly politically motivated'* (<https://www.rt.com/news/412085-ioc-russia-olympics-ban/>, 13. 3. 2021).

RT (2017g). *Russian Olympic Committee banned from 2018 Winter Games, athletes allowed to compete as neutrals* (<https://www.rt.com/news/412029-russia-ioc-2018-olympics-participation/>, 15. 3. 2021).

RT (2017h). *'US pressuring IOC to bar Russia from Olympics' – Kremlin* (<https://www.rt.com/sport/407353-usa-pressuring-ioc-russia/>, 14.3. 2021).

RT (2018a). *5 big questions facing the world of sport in 2018* (<https://www.rt.com/sport/415238-5-questions-facing-world-sport/>, 1. 4. 2021).

RT (2018b). *CLEAN! - Russia's World Cup top scorer Denis Cheryshev cleared of doping suspicions* (<https://www.rt.com/sport/438388-cheryshev-cleared-doping-wada/>, 1. 4. 2021).

RT (2018c). *PyeongChang 2018 opening: Russian ban, protests & political games* (<https://www.rt.com/sport/418355-pyeongchang-olympic-games-opening/>, 14. 3. 2021).

RT (2018d). *'Russians look really good': WSJ hails Russian athletes' 'most stylish' Olympic uniforms* (<https://www.rt.com/news/418454-russian-olympic-uniform-wsj/>, 13. 3. 2021).

RT (2018e). *Skripal attack motive may be to complicate World Cup hosting – Russian FM Lavrov* (<https://www.rt.com/sport/421400-lavrov-skripal-world-cup-hosting-motive/>, 3. 4. 2021).

RT (2018f). *Western media silent as Rodchenkov's Russian doping claims fail to stand up in court* (<https://www.rt.com/news/425357-rodchenkov-cas-lawsuit-doping/>, 15. 3. 2021).

RT (2019a). *'Anti-Russia hysteria got chronic': PM Medvedev slams WADA ban on Russian athletes* (<https://www.rt.com/russia/475415-wada-anti-russia-hysteria-medvedev/>, 1. 4. 2021).

RT (2019b). *'He's made a comeback, show some respect': 'King of Biathlon' Bjorndalen defends Russia's Loginov* (<https://www.rt.com/sport/448670-loginov-bjorndalen-biathlon-russia/>, 14. 3. 2021).

RT (2019c). *'Rules must be applied to all athletes, not only Russians,' Olympic medalist swimmer Yulia Efimova says* (<https://www.rt.com/sport/475495-yulia-efimova-wada-ban-olympics/>, 1. 4. 2021).

RT (2019d). *Russia banned from major sporting events for 4 years* (<https://www.rt.com/sport/475284-wada-russia-4-year-ban-olympics/>, 13. 3. 2021).

RT (2019e). *WADA's Russia doping ban is a 'war of politics' that 'robs clean athletes of glory'* (<https://www.rt.com/news/475432-wada-ban-new-cold-war/>, 13.3. 2021).

RT (2020a). *'I told the world I'd screwed up everything': Maria Sharapova reveals 'PAINFUL' drugs revelations that led to 15-month tennis ban* (<https://www.rt.com/sport/495746-sharapova-drugs-press-conference/>, 15. 3. 2020).

RT (2020b). *Mo Farah's reputation is unravelling, so let's stop tiptoeing around and hear the full story of his ties with disgraced Salazar* (<https://www.rt.com/sport/481574-mo-farah-salazar-bbc-investigation/>, 13. 3. 2021).

RT (2020c). *'Pure nonsense': MP dismisses claims that Russian hackers targeted Tokyo Olympics* (<https://www.rt.com/sport/504001-russia-cyberattacks-tokyo-olympics/>, 14. 3. 2021).

RT (2020d). *Trump signs anti-doping 'Rodchenkov Act' despite WADA saying it could 'jeopardize' partnership & harm whistleblowers* (<https://www.rt.com/sport/508782-trump-rondchenkov-act-doping/>, 14. 3. 2021).

Ruiz, Rebecca R. – Schwirtz, Michael (2016). *Russian Insider Says State-Run Doping Fueled Olympic Gold. New York Times.* 12. 5. 2016 (<https://www.nytimes.com/2016/05/13/sports/russia-doping-sochi-olympics-2014.html>, 28. 3. 2021).

Ryan, Danielle (2019). Using sport as a political tool? USADA chief declares only 'full ban' on Russian athletes will do. *RT*. 27. 11. 2019 (<https://www.rt.com/news/474488-wada-russia-doping-usada-ban/>, 17. 4. 2021).

Shearer, Derek (2014). To Play Ball, Not Make War: Sports, Diplomacy and Soft Power. *Harvard International Review* 36 (1), s. 53–57.

Slavík, Herbert (2016). *Rio 2016: oficiální publikace Českého olympijského výboru* (Praha: Mladá fronta).

Soares, John (2018). Amateur vs. Professional in Cold War Hockey: A Consideration of Relative Skill Levels and Their Implications for Professional Hockey Today. *University of Notre Dame* 8 (1), s. 1–19.

Soukup, Ondřej (2019). Rusko bylo kvůli dopingů na čtyři roky vyloučeno z olympiád a mistrovství světa. *iHned*. 9. 12. 2019 (<https://zahranicni.ihned.cz/c1-66691080-rusko-bylo-kvuli-dopingu-na-ctyri-roky-vylouceno-vylouceno-z-olympiad-i-mistrovstvi-sveta>, 9. 2. 2021).

Stang, Gerald (2014). Sochi: games with frontiers. *European Union Institute for Security Studies*, 4. 2. 2014, s. 1–4.

TASS (2019). *WADA's decisions swayed by representatives of NATO member states, says Lavrov* (<https://tass.com/sport/1102495>, 10. 2. 2021).

Tyler, Liam (2018). White House anti-doping summit signals who's pulling the strings in campaign against Russia. *RT*. 1. 11. 2018 (<https://www.rt.com/op-ed/442881-white-house-us-wada-summit/>, 16. 4. 2021).

Vasić, Mirko (2019). Olympijské hry bez Ruska už řeší i vláda. Ministr zahraničí Lavrov označil kauzu za tlak Západu. *iRozhlas*. 28. 11. 2019 (https://www.irozhlas.cz/sport/ostatni-sporty/doping-rusko-olympiada-tokio-2020-vyloucen-zakaz-skandal-svetova-antidopingova_1911261452_mim, 23. 1. 2020).

WADA (2016). *WADA Statement: Independent Investigation confirms Russian State manipulation of the doping control process* (<https://www.wada-ama.org/en/media/news/2016-07/wada-statement-independent-investigation-confirms-russian-state-manipulation-of>, 9. 2. 2021).

Walker, Ali (2019). Putin hits out at Russia Olympic ban. *Politico.eu*. 10. 12. 2019 (<https://www.politico.eu/article/vladimir-putin-russia-olympic-ban-reaction/>, 10. 2. 2021).

Wamsley, Kevin B. (2002). The Global Sport Monopoly: A Synopsis of 20th Century Olympic Politics. *International Journal* 52 (3), s. 395–410.

7 Cizojazyčné resumé

The purpose of this thesis was to introduce the ways of an information manipulation via Russian national medium RT in the case of the Russia state funded doping in sport towards western nations. The doping was a means to achieve better if not the best possible results of Russian representatives and regain a Russia's advantageous position on the international sport scene i.e., Russia hosted Olympic games at Sochi. The state lead by Vladimir Putin head set its' goal to achieve a victory and reach a medal placings to cope for a not so satisfying result achieved at the Vancouver's Winter Olympic Games. Alas was goal was achieved almost flawlessly. However, the first Winter Olympic Games in the subtropical zones were followed with a lot of controversy (i.e., holding Olympic Games in a state that does not hold democratic principles of humans' rights where a voice of a political opposition is being silenced). As the time had been progressing the reputation of these Olympics were also scarred by the revealment of the doping cases of Russian sportsmen and sportswomen. Based on the analysis provided by the Canadian lawyer Richard McLaren Russia is still facing the sanctions regarding their sport representation since Summer Olympic Games 2016. The last Winter Olympic Games did not have the official Russian team participating but had the flagless neutral delegation of sportsmen and sportswomen of Russia. An absolute participation ban was held against the Russian politicians. Russia officially denies all claims and states that the whole case was a means of a political nature held by the western states.

This thesis focuses on the RT's view regarding the doping case and the information distribution of the whole case being a western slander with a political motivation.